

Особливості підготовки майбутніх фахівців з образотворчого мистецтва

Анотація. У статті визначено основні підходи до потреб сьогодення в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. Зазначено обов'язковість дотримання держаних стандартів вищої освіти та одночасне забезпечення індивідуальної траєкторії навчання студентів, шляхом дотримання права студента на вільний вибір змісту свого професійного розвитку.

Ключові слова: професійна підготовка фахівців, вчитель образотворчого мистецтва, професійна самореалізація.

Abstract. The article defines the main approaches to today's needs in the process of professional training of future teachers of fine arts. The obligation to comply with state standards of higher education and at the same time ensuring the individual trajectory of students' education by observing the student's right to freely choose the content of his professional development is indicated.

Keywords: professional training of specialists, art teacher, professional self-realization.

Постановка наукової проблеми. Модернізація сучасної системи освіти вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців мистецького профілю відповідно до соціального замовлення. З цією метою в останні роки в Україні було переглянуто систему педагогічної освіти, але вона була спрямована переважно на набуття знань і вмінь у певних спеціальних галузях і не завжди гарантувала професійну готовність педагогів до цілісного гуманітарного і демократичного виховання учнів та творчого саморозвитку самих педагогів.

Методична підготовка майбутніх учителів мистецьких дисциплін має ґрунтуватися на сучасних педагогічних технологіях, якими випускники повинні володіти досконало. Сьогодні відбувається перехід від накопичення знань до вміння оперувати ними, від «одноразового» навчання до безперервного, від поточної організації навчання до індивідуального навчання. Отже, методи викладання у вищій освіті також повинні змінюватися. Зростаючі вимоги до якості освіти є нагальною проблемою і стають умовою розвитку системи вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Предметом уваги дослідників стали питання індивідуалізації професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя (О. Пехота), підготовка майбутніх учителів до формування творчої особистості учня (О. Музика, С. Сисоєва). Важливість використання мистецтва у фаховій підготовці вчителів обґрунтував у своїх працях І. Зазюн, М. Пічкур, Г. Соцька на доцільності використання мистецького потенціалу у процесі формування здібностей вчителя наголошує О. Рудницька.

Мета і завдання статті. Метою даної статті узагальнення підходів до потреб сьогодення в процесі фахової підготовки майбутніх фахівців образотворчого мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан підготовки майбутніх фахівців мистецького профілю у вищих навчальних закладах зумовлює необхідність пошуку нових шляхів підвищення якості теоретичної підготовки, здатності до самостійної роботи, професійного саморозвитку і, головне, засобів і методів підготовки випускників до їхньої художньо-професійної діяльності. Неготовність студентів до використання набутих знань, невміння поєднувати різні види професійної діяльності, абстрактні уявлення про свою майбутню роботу є нагальними проблемами в педагогіці, які потребують удосконалення. Нажаль, більшість вищих навчальних закладів розглядають зміст підготовки майбутніх фахівців як фактичну передачу знань і навичок. Наразі професіоналізм фахівця сучасного мистецтва визначається не лише рівнем сформованості його професійної компетентності, а й наявністю в структурі його особистості специфічних характеристик, що складають систему його духовно-творчих життєвих смислів і спрямовують його практичну діяльність на реалізацію гуманних цінностей, тим самим розширюючи межі власної професійної самореалізації.

У процесі ефективної професійної підготовки велике значення має співвідношення між обов'язковим дотриманням державних стандартів вищої мистецької освіти та одночасним забезпеченням права студента на вільний вибір змісту свого професійного розвитку впродовж навчання. Показовою в цьому контексті є думка О. Отич, який передбачає симбіоз світу мистецтва і світу особистості, спрямований на досягнення високого ступеня професіоналізму та збереження індивідуальності. На думку вченого, розвиток професіоналізму має включати формування здатності особистості до творчого вибору. Дані положення ми декларуємо як основу для посилення професійного розвитку майбутніх фахівців мистецького профілю [3].

Розглядаючи інтеграційний процес в освіті як сукупність дій з узгодженою метою, спрямованих на її оновлення, зміну цілей, змісту, організації, форм і методів навчання і виховання, адаптацію освітнього процесу до нових суспільно-історичних умов, визначена доцільність впровадження таких методів які активізують творчу пізнавальну діяльність майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Її значення вбачаємо не лише в тому, що вона не тільки стимулює та підвищує інтерес до навчання, а й у тому, що такий процес створює умови для становлення майбутніх фахівців мистецького профілю.

У багатьох випадках споглядальний зміст навчання формує лише абстрактні уявлення про майбутню роботу фахівця. Тому в процесі фахової підготовки слід дотримуватися таких психолого-педагогічних принципів: добровільність участі майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей у процесі формування професійних умінь і навичок, індивідуальна мотивація та особиста захопленість цілями навчальної діяльності, отримання задоволення від процесу навчання. Реалізація цих принципів є ефективною умовою підвищення рівня професійної підготовки вчителів мистецьких дисциплін.

Підготовка до професійно-творчого розвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва вимагає вибору активних форм і методів роботи. Водночас традиційні форми і методи не можуть бути повністю виключені з освітньої практики, оскільки продуктивне навчання завжди базується на репродуктивному навчанні. Однак, на нашу думку, провідне місце в системі методів і форм особистісного розвитку та саморозвитку педагогів-професіоналів має бути чітко спрямоване на підготовку їх до професійної діяльності як педагогів, які спеціалізуються не лише на викладацькій, а й на художньо-творчій та просвітницькій діяльності засобами образотворчого мистецтва. Ефективність особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя образотворчого мистецтва залежить як від змісту та якості художнього простору, в якому він об'єктивно перебуває, так і від його «зустрічної активності», тобто прагнення до самовдосконалення, саморозвитку та творчого самовираження у професійній діяльності.

В умовах сучасного освітнього процесу досягти цього лише традиційними методами навчання неможливо, і в цьому випадку особливого визнання набувають активні методи, зокрема тренінг з високим творчим потенціалом, який користується широкою підтримкою педагогічної та методичної спільноти. Його використання дозволяє організувати творчу самостійну роботу учнів, надає пізнавально-пошукові завдання, які стимулюють пізнавальний інтерес, вносить певну інтелектуальну складність і створює умови для активного і самостійного засвоєння нових знань.

Висновки. Таким чином, у контексті інноваційних підходів одним із головних чинників удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва є динамізм і діалогічний підхід до творчого використання самовираження учнів та спонтанних, нестандартних рішень, які можуть виникати в процесі їхнього професійного та особистісного розвитку. Така форма навчання не тільки активізує пізнавальну діяльність, але й дає можливість учням усвідомити і зрозуміти власні творчі можливості.

Посилення професійної підготовки майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей ефективно гарантує особистісне та професійне становлення майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей на основі внутрішнього художньо-творчого та педагогічного саморозвитку, самовираження та самореалізації через суб'єктивний вибір особистісних траєкторій відповідно до стандартів вищої освіти та актуальних потреб мистецької освіти.

Список використаних джерел:

1. Гайжутис А. Проблема духовності еліти. *The Spread of Spirituality in the reality of Education: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції*. Вільнюс: [б.в], 2012.
2. Растригна А.М. Інноваційний ресурс мистецького освітнього простору. *Естетика і етика педагогічної дії*. К., 2013. Вип. 5. С. 183-192.
3. Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: монографія. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 752 с.